

NA POSLANIKA SE UGLEDAJMO, PREMA DJECI MILOSTIVI BUDIMO

Zejnir LATIFOVIĆ

POMAŽIMO DRUGE, ONAKO KAKO JE I NAŠ POSLANIK POMAGAO

Irdin TUTNJIĆ

Sažetak

Novi Muallim objavljuje hutbe aktivnih imama i hatiba.

Uz hutbe rubrika sadrži i svojevrzne recenzije, tako da zajednički čine cjelinu.

Recenzije pišu "slušaatelji hutbe", a recenzije nemaju u potpunosti valorizirajući karakter, već im je cilj unapređivanje hutbe kao javnog istupa naših imama i kritički osvrt na te istupe.

U ovom broju na našim stranicama su dvije hutbe: hatiba Zejnir ef. Latifovića i hatiba Irdin ef. Tutnjića, prof. Za ovaj broj recenzije su pisali: Nezim Halilović Muderis i Ferid Dautović.

NA POSLANIKA SE UGLEDAJMO, PREMA DJECI MILOSTIVI BUDIMO!

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog! Hvala Allahu dž.š., Gospodaru svih svjetova! Salavat i selam neka je na Njegovog poslanika, Muhameda a.s.! Allahova milost, oprost i uputa neka su na nas ovdje okupljene u ovom mubarek danu! Allahova uputa neka je i na one koji nisu s nama!

Braćo u vjeri, poštovani džemate! Sljedbenici Poslanika a.s., među njima i mi, iščekuju dvanaesti rebiul-evvel, želeći mevludom obilježiti njegov rođendan. Donosiće salavate na njega i iskazivati svoju ljubav prema njemu.

Rođenje Poslanika a.s. nagoviješteno je u ranijim objavama i detaljno je opisan njegov izgled. Kao što je njegov dolazak nagoviješten, a izgled detaljno opisan, njegov poslanički život je potpuno zabilježen i vjerno prenesen. Poslanik je u svemu, u svim životnim sferama, uzor. Uzor je vjernicima u ibadetima i pokornosti. Uzor je kakvi treba da budemo jedni prema drugima. Uzor je u blagosti i milosti. Uzor je mladima, jer je kao mladić postao El-Emin. Uzor je muževima i očevima, jer ličnim primjerom pokazuje kako se treba odnositi prema supruzi i djeci. U njemu, kao pečatu poslanstva, sadržane su odlike svih ranijih poslanika te je njegovo ponašanje najljepše. Allah dž.š. za njega kaže: „Uistinu si ti najljepše čudi!“ i kao takav dostojan je da bude slijeđen od svih ljudi, da bude usvetun haseneh.

Već smo kazali da je Poslanik bio izuzetno blaga i milostiva osoba prema svemu i svakome. Međutim, posebnu blagost iskazivao je prema djeci, i to ne samo prema svojoj. Poznate su njegove riječi: „**Nije od nas onaj ko nije milostiv prema mladima i ko ne poštuje starije!**“. Neka nam on bude uzor u našem odnosu prema djeci i omladini, jer djeca su jedan od najvažnijih i najljepših plodova dunjalučkog života. Milost prema djeci ogleda se u ljubavi i pažnji koju treba prema njima da pokazujemo. Poslanik je često izlazio iz Medine kako bi otišao samo da poljubi i pomiriše sina Ibrahima, koji je bio kod dojilje svoje. Običaj mu je bio da svakog jutra po glavi pomiluje svoju djecu, a kasnije i unučad.

Ugledamo li se na Poslanika a.s.?

Prenosi Aiša r.a. da je Poslanik a.s. u prisustvu El-Akrea ibn Habisa poljubio unuke Hasana i Huseina, pa je rekao El-Akre': „Imam deset sinova i nikada nijednog nisam poljubio!“ Pogleda ga Poslanik, a.s. pa reče: „**Ko nije milostiv, ni prema njemu nema milosti!**“

U drugoj predaji stoji: „**Ja sam nemoćan ako je Allah iz tvoga srca iščupao milost!**“

Neki alimi kazuju da čovjeku koji poljubi svoje dijete Uzvišeni Allah upiše jedno dobro djelo u njegovu knjigu djela, a onog ko ga obraduje, obradovaće Uzvišeni na Sudnjem danu. Također su govorili: „Mnogo ljubite svoju djecu, jer svakim poljupcem dobijate jedan stepen.“

Ugledamo li se na Poslanika a.s., ljubimo li svoju djecu?

Koliko je Vjerovjesnik a.s. vodio računa o najmlađim naraštajima i njihovim osjećanjima vidimo na brojnim primjerima iz njegove životne prakse. Hadiske zbirke navode predaje u kojima se govori da je Poslanik a.s. prvo najmlađoj djeci dijelio od plodova koji bi sazreli, zatim da je nagrađivao one koji bi u trčanju pobijedili, ali i one koji bi izgubili, kako se ni oni ne bi razočarali i nije pravio razliku među djecom, muškom i ženskom, a posebno je bio pažljiv prema jetimima, kako bi im nadoknadio izgubljene roditelje. Nastojao je da svakome da pravo njegovo. Poslanik je mislio na potrebe djece i nastojao im je udovoljiti. Imam Ahmed i Nesai prenose hadis od Šedada koji kaže: „Vjerovjesnik a.s. izašao je noseći Hasana ili Husejna. Prošao je naprijed pa ga je spustio. Potom je tekbirom započeo namaz. Čineći sedždu oduljio ju je. Podigao sam glavu i vidio dijete na njegovim leđima. Vratio sam se svojoj sedždi. Kada je on završio svoj namaz, rekli su: ‘O, Allahov Poslaniče, oduljio si?!’ On reče: ‘Moje dijete mi se popelo na leđa pa mi je bilo mrsko da ga požurujem dok zadovolji svoju potrebu.’“

Veoma je interesantan i slučaj kada je sa Poslanikom a.s. sjedilo društvo u kome se nalazio jedan mladić, koji je sjedio odmah s njegove desne strane. Pošto je Poslanikova praksa da se prilikom posluživanja kreće od desne strane, on kao Poslanik pita mladića za dozvolu da počasti Ebu Bekra prije njega. To mladić odbija, jer ne želi nikome prepustiti tu čast da pije odmah iza Poslanika. Na to se ni Poslanik ni Ebu Bekr nisu naljutili. To je hak, pravo mladića, i nemamo se pravo ljutiti na ljude kada ostvaruju svoje pravo.

Tako je postupao Poslanik a.s., tako treba da postupaju i vjernici. Postavimo sebi pitanja – da li je šatorsko naselje sa djecom iz Konjević Polja pred OHR-om poštivanje prava djeteta? Da li je sunnet odvođenje tek rođene bošnjačke djece u užas sirijskog rata? Je li milost na djelu kad je nasilje u porodici u pitanju? Da li je....?

Sa salavatom na Poslanika a.s. i ovim pitanjima mevlud dočekujemo. Braćo u vjeri, na Poslanika a.s. se ugledajmo, prema djeci milostivi budimo. Amin!

Recenzija - Nezim HALILOVIĆ MUDERRIS

Naslov hutbe *Na Poslanika se ugledajmo, prema djeci milostivi budimo* je inspirativan i primamljiv i uklapa se u dane rebiul-evvela, u kojima se ummet općenito, a čini mi se mi Bošnjaci posebno sjećamo Allahovog Miljenika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Želja hatiba je da potakne slušaoce, čitaoce i prenosiocce hutbe na to da ovu poslaničku osobinu milosti prema mlađima primijene u svojim životima.

U naslovu, kao i na više mjesta u hutbi nakon spominjanja Poslanika nedostaje „sallallahu alejhi ve sellem“ ili „alejhis-selam“, a kada donosi salavat onda ga skraćuje, o čemu je ulema postigla konsenzus da se salavat piše potpuno, a ne skraćeno i da se ni u kojem slučaju ne izostavlja.

Hutbe u principu, nakon uvodnog dijela u kojem se iskazuje zahvala Allahu, dželle šehnuhu, i salavata na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, budu nastavljene ajetima na arapskom s prijevodom na bosanski, što u ovoj hutbi nedostaje. Također, poželjno je da hadisi budu citirani na arapskom i prevedeni na bosanski, uz navođenje prenosioca hadisa i imama koji bilježi hadis. Citiranje prijevoda ajeta i hadisa, bez arapskog teksta, na slušaoce ne ostavlja željeni dojam.

Hutba je po svojoj dužini svedena na pravu mjeru, tako da slušaoce mogu da je zapamte i što vjernije prenesu svojim ukućanima i pri-

vateljima. Ista je bogata primjerima iz života Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovih vjernih ashaba.

Uopćene konstatacije tipa „Neki alimi kazuju...“ nisu preporučljive, jer je citiranje mišljenja određenog alima ili grupe njih mnogo uvjerljivije.

Pitanja i dileme na kraju hutbe su dokaz sposobnosti hatiba da slušaoce potakne na razmišljanje o primjeni ovog Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, sunneta u našim praktičnim životima. Pitanja i dileme su do kraja jasni i odgovori na njih bi takođe trebali biti takvi.

Čini mi se da nam u vremenu našeg življenja ne nedostaje milosti prema vlastitoj djeci i unučadi, naprotiv, ponekad prekoračujemo mjeru u iskazivanju naše ljubavi prema njima, što oni nerijetko zloupotrebljavaju, dok nam u isto vrijeme fali ljubavi i samilosti prema djeci naših rođaka i komšija, a posebno prema jetimima, što je loš pokazatelj našeg imana.

Takav naš odnos prema djeci rezultat je njihovog sve izraženijeg nepoštivanja starijih, što bi trebala biti jedna od tema naših hutbi, jer smo svjesni da su milost prema mlađima i poštivanje prema starijima neraskidiv spoj sunneta Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Hutba se na kraju završava porukom koja se izvodi iz naslova i ista zaokružuje temu koju je pred sebe postavio hatib.

U hutbi je bilo korisno naglasiti i praksu naših dobrih predaka koji bi djecu koja bi im nazvala selam ili odgovorila na selam obradovali slatkišima, halvicama ili kockom šećera i tih dobrih Bošnjaka se uvijek kroz život rado sjećamo i rahmet im predajemo.

Na temelju toga se postavlja pitanje: „Kako danas obradovati djecu? Čime im privući pažnju i na koji način ih učiniti sretnim?“

Ova hutba bi, nakon otklanjanja određenih tehničkih propusta, koji ni u kojem slučaju ne umanjuju njenu vrijednost, mogla da bude urnek hatibima u pogledu odabira teme, istica-

nja poticajnog i inspirativnog naslova, laskog uvoda, tretiranja srži teme koja je pred nama, kroz ajete, hadise i praksu, pitanjima i poučnom i jasnom porukom.

Nakon ove hutbe slušaoci će bez imalo sumnje razmisliti o svojoj praksi u pogledu odnosa prema djeci i istu korigirati u mjeri koliko je to potrebno, za što će hatib imati nagradu ukazivanja na jedan od sunneta Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Ovaj tip hutbi džematlijama daje snagu i motiv da je primijene i željtu da i narednog petka od istog hatiba nauče nešto novo.

Recenzija - Ferid DAUTOVIĆ

Hatibu koji je odabrao ovu temu čestitam, i u osnovi ova hutba je prilično dobra. Ima svoju određenu i jasnu temu koja govori o našem poslaniku Muhammedu, a.s., i njegovom odnosu prema djeci.

Iz ove hutbe svi možemo naučiti i upoznati Poslanikovu, a.s., nježnost, samilost i ljubav prema djeci. Svi navedeni primjeri upućuju i nas na takav odnos prema našoj djeci, djeci u mektebu, mahali i društvu.

Dobro je i to što je postavljeno i opetovano pitanje koje zahtjeva naše propitivanje da li se i mi ugledamo na Poslanika, a.s. i što je sve ovo kontekstualizirao sa spominjanjem djece pod šatorima iz Konjević polja. Ono, pak, što nedostaje ovoj hutbi je bar jedan ajet. Hutba, vaz ili neka druga vrsta poučavanje nepotpuna je bez kur'anskih ajeta. Posebno se to odnosi

na hutbu, jer ajeti, kao i hadisi, daju značaj, autoritativnost hutbi a i samom hatibu.

Kada govorimo ljudima da trebaju nešto uraditi ili da ne smiju nešto uraditi neće imati gotovo nikakva efekta ako to ne argumentiramo ajetima i hadisima. Tek sa navodima ajeta ljudi znaju da to ne govorimo mi, da mi ne zabranjujemo i ne dozvoljavamo, nego Dragi Bog ili Njegov poslanik i tada to ima sasvim drugi značaj i dimenziju. Mislim, također, da je nepotrebno obraćati se sa braćo u vjeri jer nas je Allah nazvao muslimanima. To mi liči na novogovor koji je zbog naše obaveza da čuvamo tradiciju i naš islamski vokabular, potpun o nepotreban.

Zaključujemo da je ovo, u osnovi dobra hutba, koja bi uz male izmjene mogla biti primjerom kvalitetno pripremljene hutbe.

POMAŽIMO DRUGE, ONAKO KAKO JE I NAŠ POSLANIK POMAGAO

Zahvala pripada Allahu dž.š., Stvoritelju i Gospodaru svih svjetova, Gospodaru života i smrti, Stvoritelju ljudske nafake, Stvoritelju i Gospodaru Dženneta i Džehennema i njihovih stanovnika. Donosimo salavat i selam na sve Allahove poslanike, a posebno na Muhammeda s.a.v.s., na njegovu porodicu, ehli-bejt, na generacije ashaba i tabiina, i neka je selam svim našim šehidima koji su dali svoje najvrjednije, pomažući Allahovu dž.š. vjeru.

Poštovana braćo,

Vrlo često, naša obraćanja, odnosno naše hutbe, budu određene konkretnim događajima i važnim dešavanjima koji su našli svoje mjesto u našem hidžretskom kalendaru. Ovih dana nalazimo se u posljednjim danima mjeseca safera, i na pragu je mjesec Allahovog miljenika, našeg Poslanika, mjesec onoga koji je „milost svim svjetovima“ – mjesec rebiul-evvel, mjesec u kojem je rođen Muhammed a.s. Takođe, u ovim danima, milioni stanovnika naše planete obilježavaju rođenje još jednog Božijeg poslanika, Isaa a.s., o čijim detaljima danas neću govoriti.

Braćo, o našem poslaniku, Muhammedu a.s. mnogo se govori, piše, razgovara, pa čak i crta – on je neiscrpan izvor, čovjek sa ogromnim naslijeđem – no, šta smo mi iz svega toga uzeli, šta mi iz svega toga realizujemo u svom životu – ponekad se čini da uzimamo samo ono što nam se dopada, pa to i realizujemo i drugima nudimo. Za ovu hutbu, iz Poslanikovog života, naslijeđa, pokušat ću izdvojiti pomaganje drugima, činjenje dobra, pozivanje mudročću – jednom riječju, slijeđenje upravo onoga što nam je ostavio naš Pejgamber.

Jedan od razloga zašto o ovome govorim – naime, proteklih dana, mogli smo pročitati i čuti u medijima da pojedini medžlisi u BiH (Žepče, Bosanska Gradiška i Odžak), realiziraju projekte koji su imali za cilj upravo ovo o čemu i govorim – slijedeći Poslanikov sunnet pomagati drugima u nevolji – a sve onako kako je to radio naš „uzor“ i učitelj, poslanik Muhammed.

Naš poslanik, Muhammed a.s., je bio „doista, najljepše čudi“ (El-Kalem, 4). I njegov zadatak, između ostalog, bio je i „Tvoje je da opominješ, a o svemu se samo Allah brine“ (Hud, 12).

Čitajući siru posljednjeg Allahovog Poslanika, možemo primijetiti da je dosta slučajeva primanja islama bilo zbog dobročinstva prema ljudima. Ako radimo dobra djela, ustrajavamo u tome i još ako slijedimo kur'anski poziv „natječite se u dobru“ i tako širimo dobrotu oko sebe, time ispunjavamo misiju širenja istine i pomažemo drugima, bez obzira ko to bio. Musliman mora u svakom trenutku biti i učitelj, a i onaj koji se podučava, činiti dobro i biti dobročinitelj u svakoj situaciji. Prostor za dobročinstvo je jako širok i svako spram svojih mogućnosti može biti dobročinitelj. Dobro je i kada ne uradimo zlo, a mogli smo. Dobro je i kada drugoga odvratimo od činjenja zla.

Muhammed, a.s. kaže: „Ko olakša vjerniku u nekoj njegovoj tegobi ovoga svijeta, Allah će tome olakšati jednu od tegoba Sudnjega dana. Allah je u pomoći robu sve dok je on u pomoći svome bratu“ (Buhari i Muslim). S obzirom da je naš Poslanik za sebe kazao „odgojio me je moj Gospodar“, on je imao i uputu od Allaha i način kako pomagati i pozivati druge – kazali smo već da nije mali broj primjera kada su nemuslimani prihvatili islam, upravo kao rezultat načina pozivanja i ophođenja Poslanika s njima.

Allah dž.š. kaže: „Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljaj! Gospodar tvoj zna one koji su zalutali s puta Njegova i On zna one koji su na pravom putu“ (En-Nahl, 125).

Poslanikovo naslijeđe, braćo, široko je i raznovrsno – svako ko hoće da bude „dobar“ i da pomaže drugima, može za sebe uvijek naći nešto – naš Poslanik pokazao je kako se ponašati prema djeci, jer je i sam imao djecu.

Pokazao je kako se ponašati prema ženi – i sam je bio ženjen i pomagao ženi.

Pokazao je kako postupati i pomoći starijim.

Poslanik je bio voljen od strane muslimana, a poštovan od strane nemuslimana. Znamo dobro da je u Mekki bio poznat kao El-Emin, povjerljivi, mnogo godina prije poslanstva. Svi su donosili svoje vrijedne stvari i predmete na čuvanje Muhammedu. Ako pogledamo danas, u ovom čudnom vremenu i okruženju – gdje je naše povjerenje i kome bi danas mogli povjeravati svoje izuzetno vrijedne stvari, a da to bude običan čovjek.

Ebu Zerr nam prenosi jedan svoj razgovor s Poslanikom:

„Šta će spasiti čovjeka od vatre?“ „Vjerovanje u Allaha“. „Ali, Božiji Poslaniče, uz vjerovanje ide i dobro djelo?“ „Da, da dijeliš ono s čim te je Allah opskrbio“. „A ako je siromašan i nema šta da dijeli?“ „Naređivaće dobro, a zabranjivati ono što je nevaljalo“. „Ali ako ne može da naređuje dobro, a zabranjuje zlo?“ „Neka pomaže maloumnog.“ „A ako ne može ni to?“ „Neka pomaže onoga kome je nepravda nanescena“. „Ako je slab i nemoćan i ne može pomoći onoga kome je učinjena nepravda?“ „A šta bi ti onda ostavio za svog prijatelja? Neka izbjegava vrijeđanje drugih!“

„A hoće li ući u džennet ako to bude radio?“ „Nema vjernika koji uradi neko od ovih djela, a da ga ono neće uzeti za ruku i uvesti u džennet“.

Braćo, vjernik je skroman i trebao bi biti daleko od uzdizanja i oholosti. Musliman pomaže onoliko koliko može, shodno svojim mogućnostima, svima kojima je potrebna njegova pomoć.

Sve su ovo crtice iz života našeg Poslanika, našeg „usvetun haseneh“, jer kako objasniti čovjeku nemuslimanu, da i danas slijediš život i praksu nekoga ko je živio prije 14 stoljeća, i da je i danas tako vjerodostojno slijediš. Musliman zna da mu upravo taj čovjek, naš Poslanik, treba biti preči od njegovih najbližih, i da s njim mora biti svakodnevno u mislima.

Braćo, znajmo da će nam naš Muhammed a.s. biti onoliko blizu, koliko se budemo sjećali njega i koliko naše sjećanje na njega bude jako. Onoliko koliko budemo radili ono što je upravo on radio – pomagao, olakšavao, relaksirao, liječio svojom blagom riječju. A u 23 godine poslanstva, Allah mu je dao da objedini sve aspekte i životne situacije iz kojih mi možemo crpiti i učiti – bez obzira gdje bili, na kojoj poziciji i na kojoj funkciji, i bez obzira na količinu nafake koju nam je Allah dao; ako je musliman bogataš – pa i Poslanik je u nekim trenucima bio bogat i raspolagao ratnim plijenom „koji je ispunio dolinu između dva brda“ i sve to podijelio. Ako je musliman siromah – pa i Poslanik je vezao kamen za svoj stomak, boreći se protiv gladi i danima se nije naložila vatra u njegovoj kući. Ako je musliman zapovjednik i u prilici da s vojskom osvaja – pa i Poslanik je bio vojskovođa, i sjetimo se samo kako je veličanstveno, a opet skrušeno, sa hiljadama vojnika ušao i oslobodio rodnu Mekku. O Poslaniku kao porodičnom čovjeku smo već govorili.

Braćo, kazao sam da se o našem Poslaniku mnogo piše i govori – no, mi volimo našeg Poslanika i slijedimo njegov sunnet i radimo ono što je on radio. Mnoga naša braća, pogotovo u islamskom svijetu danas, govore da i oni slijede Poslanika i njegovu životnu praksu, ali, nažalost, i oni koji nisu muslimani, uviđaju da tu nešto nije u redu i da je to daleko od sunneta Allahovog miljenika. Zato smo svjedoci raznih rasprava i komentara koji pokušavaju narušiti ugled našeg Poslanika kod običnog muslimana, pa i nacrtanih karikatura o našem Poslaniku, ali najbolji odgovor na te i slične „provokacije“ jeste upravo stalno i ustrajno provođenje Poslanikove prakse pomaganja drugima, opet kažem, ma ko bio.

I uz Poslanikovu praksu, tu su i pozivi Allaha dž.š., s kojima ćemo i završiti ovu hutbu, poziv u 148. ajetu sure El Bekare: „Natječite se u dobru“ i drugi poziv: „I reci: „Trudite se! Allah će trud vaš vidjeti, a i Poslanik Njegov i vjernici, i vi ćete biti vraćeni onome koji zna nevidljivi i vidljivi svijet, pa će vas o onome što ste radili obavijestiti“ (Et- Tevba, 105).

Molimo Allaha dž.š. da nam da snage i razuma, kako bi u svakoj prilici mogli prepoznati potrebu za pomaganjem, za blagom riječju, za dobročinstvom, pa da to i činimo. Neka nas Allah uputi na pravi put, i na tom putu učvrsti, amin!

Recenzija - Nezim HALILOVIĆ MUDERRIS

Tema za koju se hatib opredijelio odgovara vremenu u kojem se krajem mjeseca safera mu'mini pripremaju za mjesec rebiulevvel u kojem je nekoliko važnih događaja iz života Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Nepotrebno je da hatib u ovoj hutbi spominje obilježavanje rođenja Isaa, alejhis-selam od strane „miliona stanovnika naše planete“, jer se obilježavanje rođenja Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i rođenja Isaa, alejhis-selam, apsolutno ne mogu porediti.

U naslovu, kao i na više mjesta u hutbi, nakon spominjanja Poslanika nedostaje „sallallahu alejhi ve sellem“ ili „alejhis-selam“, a kada donosi salavat onda ga skraćuje, o čemu je ulema postigla konsenzus da se salavat piše potpuno, a ne skraćeno. Također bih preporučio svim hatibima da iz svoga rječnika potpuno izbace pridjev „Božiji“ i zamijene ga „Allahov“, jer je neprimjeren da se koristi sa mimbera.

Također na više mjesta nakon spominjanja Allaha, dželle š'nuhu, nedostaje iskazivanje Mu hvale i slave, a i kada se spominje, onda je to u skraćenoj formi (dž.š.), što po konsenzusu uleme nije dozvoljeno.

Hutbe u principu nakon uvodnog dijela u kojem se iskazuje zahvala Allahu, dželle š'nuhu, i salavata na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, budu nastavljene s ajetima na arapskom i prijevodom na bosanski, a u ovoj hutbi to nedostaje.

Hutba je bogata hadisima Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i primjerima iz njegova života, ali nedostatak je nepostojanje arapskog teksta hadisa uz obavezno navođenje prenosioca hadisa i imama koji ga bilježi, jer to daje posebnu težinu kod prisutnih džematlija.

U hutbi se hatib obraća isključivo muškom džematu, što znači da njegovoj hutbi ne prisustvuju žene, što podrazumijeva da bi trebalo poraditi na tome da ako postoji

tehnička mogućnost da i žene prisustvuju hutbi, da animira džemat na to, s obzirom da naše sestre imaju rijetke prilike slušanja predavanja, pa bi hutba bila važan medij komunikacije s njima. Ova tema bi im posebno dobro došla, zbog toga što je solidarnost među muslimanka veoma važna, a ako se ima u vidu da naše supruge provode mnogo više vremena od nas s djecom, samim time im je lakše da ove vrijednosti prenose na njih.

U hutbi nedostaje kratka opaska da su se ashabi Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, kao i dobre generacije muslimana poslije njih, ali i naši plemeniti preci natjecali u međusobnoj solidarnosti, što je dokaz njihove želje za primjenom sunneta Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. To je važno isticati iz razloga da se ne pomisli da je sunnet u ovom i drugim segmentima ostao nedostižan.

Hutba je po svojoj dužini dobra, ali ako bi se dodao i arapski tekst, onda bi bila nešto duža od preporučljive mjere. U tom slučaju bi ostao prostor da se ista skрати pojedinim komentarima ili hadisima koji nisu usko vezani za naslov teme.

U pojedinim dijelovima hutbe ima značajnih odstupanja od postavljenog naslova, tako da to narušava kompoziciju hutbe, a samim time džematlije koji prisustvuju hutbi odvlači od suštine i što je najvažnije poruke koja treba da bude snažna i jasna.

Poruka na kraju hutbe mogla je biti preciznija i iskazana svojim riječima, bez citiranja kur'anskih ajeta!

Hutba ovog tipa pruža džematlijama mnogo informacija, ali ih na kraju ostavlja ravnodušnim ili u stanju u kojem su i sami u dilemi šta bi od toga mogli realno da primijene i prenesu drugima. Kada bi džematlije nakon ove hutbe pitali o dojmu s hutbe kazali bi da je hutba dobra ili odlična, a kada bi ih pitali o čemu je hatib govorio, kazali bi da je govorio o svemu pomalo.

Recenzija - Ferid DAUTOVIĆ

Ova hutba je, također, dobra, prilagođena je datom trenutku, sa posebnim osvrtom na dobročinstvo. Kao i prethodna i ona odslikava jedan segment, jedan dio života Muhammeda, a.s, kroz primjere o njegovom dobročinstvu koje je pokazivao u svakoj situaciji.

Svi navedeni primjeri trebali bi biti poticajni za svakog vjernika da bude bolji i da se trudi, prema svojim mogućnostima, da pomaže druge.

Hutba je postigla cilj, i zbog činjenice, da su pozivi na dobro i dobročinstvo, na rad potkrijepljeni i argumentirani ajetima i hadisima.

Vjerujem da ovakve hutbe imaju snažan efekat na ljude koji trebaju pomagati svoju siromašnu braću, muhadžire, jetime i druge.

I ova hutba je kontekstualizirana na način da se spominju neki medžlisi koji prikupljaju pomoć za svoju braću, ali je to moglo biti malo i bolje zbog činjenice da se svakodnevno susrećemo sa pružanjem pomoći kroz naše džamije i u našim džematima. Dobro je,

također, da odgovor na sve vrste provokacija, ponižavanja i omalovažavanja Poslanika, a.s., tražimo u ustrajnom slijeđenju njegove prakse, njegovog sunneta. To su pravi odgovori s kojima bi i Poslanik, a.s., bio sigurno zadovoljan.

Hatib je mogao hutbu bolje sistematizirati i kompoziciji zbog činjenice da se nepotrebno ubacuje još jedan segment iz Poslanikova, a.s., života koji zahtjeva jednu drugu, novu hutbu, a to je pozivanje Allahu mudrim i lijepim savjetom.

Zaključujem, da je ova hutba dobra i primjerena vremenu u kojem živimo. Za džemat je važno da kod imama prepozna empatiju na osjetljive socijalne kategorije, da prepozna njegovu želju da se na islamski način skrene pažnja na one koji su u potrebi, te da u svome imamu imaju i vođu koji je spreman, slijedeći sunnet, biti uključen u zajednički dobrotvorni rad. Ova hutba, ili bolje rečeno, hutbe koje tretiraju ova pitanja su iz tog razloga posebno značajna za vrijeme i prostor naše domovine.

Summary الموجز

SECTION "MUALLIM'S HUTBA (SERMON)"

باب "خطبة المعلم"

The New Muallim publishes *hutbas* (sermons) of active imams and *hatibs* (imams delivering the *hutba*). There are reviews along with the *hutbas*, so that together they make a whole. The reviews are written by those who listen to *hutbas*. The reviews are not intended to be valorizing; rather, they aim to improve upon the *hutba*, analyzing it as a public statement by an imam and critically evaluating the statement. The reviewers react at those aspects which they consider important for a *hutba* (its length, quality, message, presentation, literacy level, formulation, etc.).

تنشر مجلة "المعلم الجديد" خطب الجمعة لبعض الخطباء والأئمة. ويضم الباب - إلى جانب الخطبة - مراجعات تشكل مع الخطبة وحدة متكاملة. يكتب المراجعون أشخاص استمعوا للخطبة، وليس الهدف الأول منها تقديم تقويم للخطبة، إنما الهدف هو تحسين الخطبة من حيث كونها ممارسة علنية يقوم بها الإمام، وتقديم لمحة نقدية عن تلك الممارسة. يناقش المراجعون الجوانب التي يرونها مهمة في الخطبة (طول الخطبة، رسالتها، أسلوب إلقائها، ترتيبها وبلاغتها، الخ).